

Juryrapport Clara Meijer Wichmann Penning 2013 voor het Team van TV documentaire serie UITGEZET

Door de jaren heen zijn talloze asielzoekers en hun kinderen uitgezet of onder dreiging van uitzetting uit Nederland vertrokken. Bij kinderen die al langer in Nederland verbleven of die in Nederland zijn geboren, betekende dit een vertrek naar landen die deze kinderen zich niet of nauwelijks meer konden herinneren en waarvan ze de taal, de cultuur en de gewoonten niet kenden.

Vluchtelingen hadden asiel voor henzelf en hun kinderen aangevraagd in Nederland en droomden dat ze hier in vrede en veiligheid een menswaardig bestaan konden opbouwen. Vaak na diverse jaren bleek dat het gezin toch geen permanente verblijfsstatus in Nederland kreeg toegekend en kwamen deze vluchtelingen en hun kinderen onder druk te staan om uit Nederland te vertrekken.

Hoe is het deze vluchtelingen en asielkinderen vergaan die zijn uitgezet of onder voortdurende dreiging van uitwijzing uit Nederland zijn vertrokken?

Dit wordt in beeld gebracht in de vierdelige documentaire serie *Uitgezet* van omroepvereniging VARA, waarin verslaggever Sinan Can samen met documentairemakers uit Nederland afkomstige asielkinderen daadwerkelijk heeft opgezocht in landen als Irak, Afghanistan, Angola, Armenië en Kosovo.

Het Nederlands asielbeleid - en wat dit in de praktijk tot gevolg had voor het gezin dat uit Nederland moest vertrekken - en de situatie in het land waarin het gezin zich nu bevindt, worden in deze serie in het bijzonder belicht vanuit de belevingswereld en ervaringen van de kinderen uit deze gezinnen.

In de documentaire serie komt indringend in beeld wat het voor kinderen betekent wanneer ze terugkeren naar landen in oorlog of met gewapende conflicten zoals Irak en Afghanistan en welke psychische schade asielkinderen oplopen als gevolg van uitzetting, dreigende uitwijzing en de asielprocedure waarmee ze werden geconfronteerd.

De serie laat zien dat het Nederlands asielbeleid en de politieke druk om tot daadwerkelijke uitzetting over te gaan deze gezinnen en kinderen heeft opgejaagd en beangstigd en dat deze kinderen vaak zodanig in hun ontwikkeling zijn geschaad dat zij zijn belemmerd nog ergens te kunnen wortelen en aarden.

De serie toont de grote discrepantie tussen enerzijds de rechten en het belang van het kind die Nederland op grond van onder andere het Kinderrechtenverdrag verplicht is te eerbiedigen en anderzijds de praktijk van het Nederlands asielbeleid dat het belang van het kind en de rechten die kinderen toekomen met voeten treedt. De schendingen zijn veelsoortig, talrijk en vaak ingrijpend zoals ook blijkt uit diverse rapportages. Door de verantwoordelijke autoriteiten wordt vaak getracht het af te doen als incidenten, hetgeen niet in overeenstemming is met het feit dat de praktijk van het Nederlands asielbeleid de Raad van Europa al meerdere keren aanleiding heeft gegeven om Nederland op de vingers te tikken.

De serie toont dat de Nederlandse overheid niet monitort hoe het de gezinnen en kinderen in die landen vergaat waarnaar ze moesten vertrekken, dat vele kinderen aldaar niet naar school kunnen gaan, omdat er vaak geen geld is of de situatie te onveilig, dat ouders grote moeite hebben in het bestaan te voorzien en de basisbehoeften van hun kinderen te vervullen, dat kinderen de taal van het land vaak niet spreken en geïsoleerd raken van hun omgeving, dat kinderen aldaar opgroeien zonder toekomstperspectief en verder beschadigd raken.

De door de Nederlandse overheid voorgespiegelde flexibiliteit van asielkinderen die zou maken dat deze kinderen na een korte periode van aanpassing zouden aarden in het land waarnaar zij werden uitgezet of moesten vertrekken, blijkt in de praktijk vaak een illusie.

De serie laat ook zien dat vluchtelingen en hun kinderen in Nederland na afloop van de asielprocedure vaak onverwacht dreigden te worden opgepakt, omdat autoriteiten wilden vermijden dat zij anders voortijdig de benen zouden nemen en elders in Nederland onderduiken.

Ook komt in de serie te voorschijn dat in geval ouders niet meewerkten aan de uitzetting, de ouders en hun kinderen soms zelfs werden gescheiden. Ouders werden gedwongen uitgezet, terwijl de kinderen niet wisten - en vaak nog steeds niet weten - wanneer ze hun ouders of een van beide ouders weer zouden zien.

Het Nederlandse publiek wordt door deze serie een indringende spiegel voorgehouden wat het asielbeleid voor vluchtelingen en hun kinderen in de praktijk vaak betekent. Waar delen van het Nederlandse publiek eerder mogelijk nog vanuit gingen dat in Nederland de rechten van *alle* kinderen zouden zijn gewaarborgd, toont de serie wat zich - vaak buiten het zicht van de Nederlandse bevolking - daadwerkelijk afspeelt en welke gevolgen dit heeft voor vluchtelingen en in het bijzonder hun kinderen.

De Liga voor de Rechten van de Mens en Stichting J'accuse hebben kortom besloten aan het Team van de TV documentaire serie UITGEZET de Clara Meijer-Wichmann Penning 2013 toe te kennen vanwege de belangrijke bijdrage van deze serie aan de bescherming van de rechten van vluchtelingen. In de serie wordt op indrukwekkende wijze belicht hoe kinderen van vluchtelingen beschadigd raken wanneer ze worden uitgewezen of met uitzetting worden bedreigd.

De documentaire serie informeert een breed Nederlands publiek over de vaak ingrijpende menselijke gevolgen van het Nederlands asielbeleid en belichaamt de noodzaak van compassie en een menswaardige omgang met kinderen en andere vluchtelingen die deze in de praktijk niet ontberen.

Met deze toekenning eren wij het gehele Team van de documentaire serie UITGEZET en hopen dat deze erkenning de VARA en andere omroepverenigingen zal stimuleren om via communicatie-media zoals radio en televisie aan publiek en politiek een indringende spiegel voor te houden wanneer de rechten, de geestelijke en fysieke gezondheid en de menselijke waardigheid van vluchtelingen in het geding zijn.